

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΠΜΣ Επιδημιολογία

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ακαδημαϊκό έτος 2022-2023
Πάτρα

Ημερομηνία 05-06-2024

Η παρούσα έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Προγράμματος Σπουδών «Επιδημιολογία» αποτελεί τμήμα της ετήσιας έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης της Σχολής Θετικών Επιστημών και ακολουθεί τη διάρθρωσή της.

Α' μέρος: Αποτύπωση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιδημιολογία-ΕΠΙ»

Στοιχεία Ίδρυσης κι εξέλιξης του ΠΣ, Σκοπός, Μαθησιακά αποτελέσματα, web site του ΠΣ και στοιχεία ΔΠΣ

Αντικείμενο - Σκοπός

Το πρόγραμμα παρέχει την εκπαίδευση στην Επιδημιολογία και σε ειδικεύσεις της. Θα παρέχει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, γνώσεις και δεξιότητες που θα μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν στην ιατρική έρευνα και τη δημόσια υγεία. Θα διδαχτούν επιδημιολογικές μεθόδους, που θα τους βοηθήσουν στην κλινική ιατρική έρευνα, στην πρακτική εφαρμογή της δημόσιας υγείας σε διάφορους τομείς και την αξιολόγηση της υγειονομικής περίθαλψης και στη διερεύνηση της αιτίας της νόσου και της αξιολόγησης των παρεμβάσεων για την πρόληψη ή τον έλεγχο της νόσου. Επίσης, οι κατευθύνσεις θα δώσουν μια εξειδίκευση στην επιδημιολογία.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση του ΠΜΣ οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- Έχουν σημαντική γνώση του ρόλου και της συμβολής της επιδημιολογίας σε άλλους κλάδους που αφορούν την υγεία
- Επιλέγουν τα κατάλληλα σχέδια και αναπτύσσουν λεπτομερή πρωτόκολλα για τις επιδημιολογικές μελέτες
- Διαχειρίζονται μηχανογραφικά επιδημιολογικά δεδομένα και να προβαίνουν σε κατάλληλες στατιστικές αναλύσεις
- Αξιολογούν τα αποτελέσματα των επιδημιολογικών μελετών (δικούς τους ή άλλους ερευνητών), συμπεριλαμβανομένης της κριτικής αξιολόγησης της εν λόγω μελέτης, του σχεδιασμού της μελέτης, οι μέθοδοι και συμπεριφορές, στατιστικές αναλύσεις και ερμηνεία

Πιστωτικές Μονάδες ECTS Προγράμματος Σπουδών: Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) είναι 90 ECTS.

Χαρακτηρισμός ΠΜΣ: Master of Science (M.Sc.)

Ειδικεύσεις ΠΜΣ

Το Π.Μ.Σ. «Επιδημιολογία» παρέχει τις ακόλουθες τρεις (3) Ειδικεύσεις:

- (1.) Κλινική επιδημιολογία,
- (2.) Περιβαλλοντική Επιδημιολογία,
- (3.) Κοινωνική Επιδημιολογία

Ταξινόμηση σύμφωνα με τον κώδικα ISCED-2011 της UNESCO

Με βάση το επίπεδο σπουδών: 7

Ταξινόμηση σύμφωνα με τον κώδικα ISCED-2013 της UNESCO

Με βάση τον τομέα εκπαίδευσης: 0912 – Medicine

Γλώσσα διδασκαλίας: Η γλώσσα διδασκαλίας του προγράμματος, όπως και της εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική.

Διάρκεια φοίτησης: Ο ελάχιστος χρόνος φοίτησης είναι το ενάμισι (1 ½) ακαδημαϊκό έτος, ήτοι τρία (3) εξάμηνα

Διευθυντής ΠΣ: Απόστολος Βανταράκης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών

Ο διαδικτυακός σύνδεσμος για το ΠΜΣ:

<https://www.eap.gr/education/postgraduate/biannual/epidimiologia/>

Δημοσιοποίηση του Προγράμματος Σπουδών

Η δημοσιοποίηση του προγράμματος γίνεται κεντρικά από τις διοικητικές υπηρεσίες του ΕΑΠ, μέσω των εντύπων του Πανεπιστημίου, των ιστοσελίδων του, των κοινωνικών δικτύων του και των δελτίων τύπου που αποστέλλονται σε ΜΜΕ, φοιτητές και ενδιαφερόμενους. Επιπλέον αποστέλλονται ανακοινώσεις γνωστοποίησης σε επαγγελματικούς συλλόγους με επιστημονικό ενδιαφέρον στο γνωστικό αντικείμενο της Επιδημιολογίας (π.χ Ιατρικοί Σύλλογοι, ΕΣΝΕ, Κτηνιατρικοί Σύλλογοι, ΤΕΕ, Σύλλογος Ψυχολόγων, Κοινωνιολόγων κλπ)

Σημαντικές δράσεις προβολής, είναι η υποδοχή των πρωτοετών, η διεξαγωγή ενημερωτικών webinars προς ενδιαφερόμενους υποψήφιους φοιτητές Προγραμμάτων Σπουδών, η συμμετοχή στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης καθώς και η ετήσια ημερίδα με θέμα την Επιδημιολογία

Παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων

Η παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων τα προηγούμενα χρόνια δεν γινόταν με συστηματικό τρόπο διότι δεν υπήρχε σε λειτουργία το Γραφείο Διασύνδεσης, ενώ η παλαιότερη δομή ΔΑΣΤΑ αδρανοποιήθηκε. Στο 2021 το ΓΔ ενεργοποιήθηκε εκ νέου (<https://career.eap.gr/>) και αναπτύσσεται με στόχο να μπορεί να προσφέρει συστηματική παρακολούθηση των αποφοίτων όλων των ΠΣ του Ιδρύματος σε μεγάλο βάθος χρόνου. Επίσης ιδρύθηκε και Δίκτυο Αποφοίτων (<https://alumni.eap.gr/>) του οποίου σκοπός είναι η ενίσχυση των σχέσεων και η βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχει το Πανεπιστήμιο στους αποφοίτους του, μέσα από την ενίσχυση δεσμών αλληλεπίδρασης και συνεργασίας μαζί τους καθώς και την ανάπτυξη δράσεων και πρωτοβουλιών στην κατεύθυνση συνεχούς υποστήριξης της επαγγελματικής εξέλιξης αυτών, καθώς και ευκαιριών για επαγγελματική και ακαδημαϊκή ανάπτυξη.

Διαδικασία επιλογής φοιτητών/τριών

Η διαδικασία επιλογής καθορίζεται από το ΕΑΠ και είναι η ίδια για όλα τα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών και βασίζεται σε ανοικτή στους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί κάτοχοι πτυχίου ή διπλώματος ανώτατης εκπαίδευσης συγγενούς γνωστικού αντικείμενου της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Η γλώσσα διδασκαλίας του προγράμματος είναι η ελληνική. Η γνώση μίας ξένης γλώσσας καθώς και η εξοικείωση με τη χρήση Η/Υ, e-mail και διαδικτύου θα βοηθήσει σημαντικά στην παρακολούθηση του προγράμματος. Όλα τα στάδια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών δημοσιεύονται με σχετικές ανακοινώσεις στην κεντρική ιστοσελίδα του ΕΑΠ (www.eap.gr).

Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών

Το Π.Μ.Σ. «Επιδημιολογία» διαρθρώνεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα, τα οποία περιλαμβάνουν έξι (6) υποχρεωτικές Θεματικές Ενότητες (Θ.Ε.) και Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ).

Στο δεύτερο (2ο) εξάμηνο σπουδών η/ο φοιτητρια/τής υποχρεούται να επιλέξει μία από τις τρεις ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ.. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ) εκπονείται στο τρίτο (3ο) εξάμηνο σπουδών.

Η διάρθρωση διαμορφώνεται ανά εξάμηνο και ειδίκευση ως εξής:

1ο Εξάμηνο

ΕΠΙ 50 Εισαγωγή στην Επιδημιολογία (Υ¹, 10 ECTS)

ΕΠΙ 51 Στατιστικές μέθοδοι στην Επιδημιολογία (Υ, 10 ECTS)

ΕΠΙ 52 Επιδημιολογία μεταδοτικών και μη μεταδοτικών νοσημάτων (Υ, 10 ECTS)

2ο Εξάμηνο

ΕΠΙ 60 Παγκόσμια Υγεία, Προαγωγή Υγείας και Βιοηθική (Υ, 10 ECTS)

2ο Εξάμηνο²

Ειδίκευση 1: Κλινική επιδημιολογία

ΕΠΙ 61 Κλινική επιδημιολογία (Υ, 10 ECTS)

ΕΠΙ 62 Επιδημιολογία και -Ομική (Υ, 10 ECTS)

Ειδίκευση 2: Περιβαλλοντική Επιδημιολογία

ΕΠΙ 63 Περιβαλλοντική Επιδημιολογία (Υ, 10 ECTS)

ΕΠΙ 64 Εκτίμηση επικινδυνότητας στη Δημόσια Υγεία (Υ, 10 ECTS)

Ειδίκευση 3: Κοινωνική Επιδημιολογία

ΕΠΙ 65 Κοινωνική Επιδημιολογία (Υ, 10 ECTS)

ΕΠΙ 66 Επιδημιολογία της Διατροφής (Υ, 10 ECTS)

ΕΠΙ ΔΕ Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (**3ο Εξάμηνο**) (Υ, 30 ECTS)

Σημειώσεις: Υ¹ : Υποχρεωτική 2 ο Εξάμηνο²: Επιλέγεται μία από τις τρεις (3) ειδικεύσεις από την/τον φοιτήτρια/τή.

Πίνακας 1. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Επιδημιολογία (ΕΠΙ)

Θεματική Ενότητα	Κωδικός ΘΕ	Έτος Σπουδών	Μονάδες ECTS	Θεωρητική / Εργαστηριακή	Κορμού/ Επιλογής	Προαπαιτούμενες ΘΕ	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ), Εργαστήριο (Ε), Ομαδική Συμβουλευτική Συνάντηση (ΟΣΣ)	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών
Εισαγωγή στην Επιδημιολογία	ΕΠΙ50	1 ^ο -1 ^ο	10	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 853-854
Στατιστικές μέθοδοι στην Επιδημιολογία	ΕΠΙ51	1 ^ο -1 ^ο	10	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 854-855
Επιδημιολογία μεταδοτικών και μη μεταδοτικών νοσημάτων	ΕΠΙ52	1 ^ο -1 ^ο	10	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 855-856
Παγκόσμια Υγεία, Προαγωγή Υγείας και Βιοηθική	ΕΠΙ60	1 ^ο -2 ^ο	10	Θεωρητική	Κορμού		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 857
Κλινική επιδημιολογία	ΕΠΙ61	1 ^ο -2 ^ο	10	Θεωρητική	Κορμού ¹		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 858
Επιδημιολογία και - Ομική	ΕΠΙ62	1 ^ο -2 ^ο	10	Θεωρητική	Κορμού ¹		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 859
Περιβαλλοντική Επιδημιολογία	ΕΠΙ63	1 ^ο -2 ^ο	10	Θεωρητική	Κορμού ²		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 859-860
Εκτίμηση επικινδυνότητας στη Δημόσια Υγεία	ΕΠΙ64	1 ^ο -2 ^ο	10	Θεωρητική	Κορμού ²		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 860-861
Κοινωνική Επιδημιολογία	ΕΠΙ65	1 ^ο -2 ^ο	10	Εργαστηριακή	Κορμού ³		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 861-862
Επιδημιολογία της Διατροφή	ΕΠΙ66	1 ^ο -2 ^ο	10	Θεωρητική	Κορμού ³		ΟΣΣ	http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 862-863
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	ΕΠΙΔΕ	2 ^ο -1 ^ο	30	Θεωρητική	Κορμού	6ΘΕ		http://study.eap.gr/ , http://open.eap.gr , https://apothesis.eap.gr/	σελ. 863

1 - Ειδίκευση 1: Κλινική επιδημιολογία

2- Ειδίκευση 2: Περιβαλλοντική Επιδημιολογία

3 - Ειδίκευση 3: Κοινωνική Επιδημιολογία

Πρακτική άσκηση

Στο Πρόγραμμα Σπουδών δεν υπάρχει θεσμοθετημένη πρακτική άσκηση των φοιτητών.

Εξεταστικό σύστημα

Η διαδικασία είναι αυτή που ορίζει το ΕΑΠ. Το ΠΜΣ έχει υιοθετήσει την αποκλειστικά εξ απόστασης (ηλεκτρονική) εξέταση, η οποία υλοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό εξετάσεων του ιδρύματος. Κάθε ΘΕ του ΠΜΣ επιλέγει τον πιο δόκιμο τρόπο εξέτασης, με βάση τις ιδιαιτερότητες του αντικειμένου (απάντηση σε ανοικτά θέματα, ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, δυναμική προφορική εξέταση, κλπ).

Η αξιολόγηση της εξεταστικής διαδικασίας διενεργείται κεντρικά από τη Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΜΕΑ) του ΕΑΠ και αφορά σε διάφορους άξονες της διαδικασίας (επάρκεια χρόνου, τεχνικά μέσα, μορφή εξέτασης, κλπ).

Διεθνής διάσταση Προγράμματος Σπουδών

Η γλώσσα διδασκαλίας του προγράμματος είναι η ελληνική.

Εσωτερική αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης όλων των ΠΣ εμπίπτει στην ετήσια διαδικασία αξιολόγησης των Σχολών σύμφωνα με τις προτεινόμενες από την ΕΘΑΑΕ αρχές και στοχεύει στην άντληση πληροφοριών για τον προσδιορισμό του επιπέδου ποιότητας όλων των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Διαρκής στόχος της αξιολόγησης είναι η συνεισφορά στη συνεχόμενη ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Πανεπιστημίου, των Σχολών αλλά και των ΠΣ.

Επιπλέον, το ΠΣ αξιολογείται εσωτερικά ανά ακαδημαϊκό έτος από την/τον ΔΠΣ και την ΟΜΕΑ της Σχολής μέσω της συμπλήρωσης της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης του ΠΣ. Με βάση την έκθεση η Επιτροπή ΜΟΔΙΠ καταλήγει σε πόρισμα και ενδεχόμενες προτάσεις βελτίωσης το οποίο διαβιβάζεται στην/το ΔΠΣ του ΠΣ. Η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης αναρτάται στον ιστότοπο της ΜΟΔΙΠ.

Εξωτερική αξιολόγηση/πιστοποίηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η περιοδική πιστοποίηση των ΠΣ οργανώνεται από την ΕΘΑΑΕ και πραγματοποιείται με διαδικασίες εξωτερικής αξιολόγησης από επιτροπές ανεξάρτητων εμπειρογνομώνων. Η πιστοποίηση του προγράμματος σπουδών, βάσει των εκθέσεων των επιτροπών, παρέχεται από την ΕΘΑΑΕ για συγκεκριμένη διάρκεια, μετά τη λήξη της οποίας πραγματοποιείται επαναπιστοποίησή του. Η πιστοποίηση ποιότητας των ΠΣ λειτουργεί ως μέσο εξακρίβωσης της συμμόρφωσης του προγράμματος σπουδών με τις απαιτήσεις του προτύπου και ως καταλύτης για τη βελτίωσή του, ενώ μπορεί, επιπλέον, να προσφέρει νέες προοπτικές στη διεθνή ανταγωνιστικότητα των απονεμόμενων τίτλων. Οι ακαδημαϊκές μονάδες και τα Ιδρύματα οφείλουν να λαμβάνουν σταθερά υπόψη τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της επιτροπής εμπειρογνομώνων για τη συνεχή βελτίωση του προγράμματος.

Μετά την παραλαβή της έκθεσης εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης του ΠΣ, η ΜΟΔΙΠ σε συνεργασία με την ακαδημαϊκή μονάδα (ΔΠΣ και Κοσμητεία) μελετά την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης για να αποφασίσει την υιοθέτηση μέρους ή του συνόλου των συστάσεων της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης και την κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης. Στο Σχέδιο Δράσης, το οποίο εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής του ΠΜΣ, καταγράφονται οι ενέργειες που θα πραγματοποιηθούν με τη χρήση των αναγκαίων πόρων και θα συμβάλουν στην επίτευξη βελτιώσεων και στην άρση των αδυναμιών που έχει εντοπίσει η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης. Το εγκεκριμένο από την Κοσμητεία Σχέδιο Δράσης του ΠΜΣ αποστέλλεται στη ΜΟΔΙΠ για τις αναγκαίες ενέργειες στο πλαίσιο της εσωτερικής αξιολόγησης του ΠΜΣ. Μετά την πάροδο δύο ετών από την ημερομηνία της πιστοποίησης, η ακαδημαϊκή μονάδα (ΔΠΣ, Κοσμητεία) αποτιμά τις ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν, την πρόοδο που έχει συντελεστεί κατά την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης και συντάσσει τον πίνακα «Παρακολούθηση Αποτελεσμάτων». Στον πίνακα «Παρακολούθηση Αποτελεσμάτων» αποτυπώνονται: - τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί, - ο βαθμός επίτευξης των αποτελεσμάτων, - οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για τη συμμόρφωση ως προς τις συστάσεις της εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης. Η Έκθεση Παρακολούθησης, αφού οριστικοποιηθεί μετά από συνεργασία της ΜΟΔΙΠ και της ακαδημαϊκής μονάδας (όπου απαιτείται), αποστέλλεται στην ΕΘΑΑΕ από τη ΜΟΔΙΠ και δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος, ως συνοδευτικό έγγραφο της Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης & Πιστοποίησης του ΠΣ.

Το ΠΜΣ ΕΠΙ κατέθεσε 30-01-23 φάκελο πιστοποίησης στην ΕΘΑΑΕ και η διαδικασία εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί κατά το ακαδ. Έτος 2024-25.

Β' μέρος: Στατιστικά Στοιχεία Τρέχοντος Ακαδημαϊκού Έτους και Συμπεράσματα

1. Σε τι ποσοστό κατακτήθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί για το ΠΣ γι' αυτό το ακαδημαϊκό έτος; Τι έφτιαξε στις περιπτώσεις που υπήρξε μεγάλη απόκλιση από τους στόχους;

- Ο στόχος 1.1. επιτεύχθηκε καθώς αναπτύχθηκαν όλες οι Θ.Ε που είχαν προβλεφθεί δηλαδή 11.
- Ο στόχος 1.2 για την κινητοποίηση των φοιτητών στην αξιολόγηση επιτεύχθηκε 42.8% σε σχέση με το στόχο που ήταν αρχικά χαμηλός 25%.
- Ο στόχος 2.1 Ενίσχυση της παρουσίας του ΜΠΣ, στο διαδίκτυο επιτεύχθηκε καθώς είχαν προβλεφθεί 3 δράσεις και πραγματοποιήθηκαν 7 δράσεις.
- Ο στόχος 2.2 Ενίσχυση ελκυστικότητας ΜΠΣ για άμεση κάλυψη όλων των προσφερόμενων θέσεων επιτεύχθηκε μερικώς 61,5% έναντι 74%. Ο λόγος ήταν το σχετικά νέο ΠΜΣ καθώς και η σχετικά καθυστερημένη πραγματοποίηση των ενεργειών διάχυσης και ενημέρωσης.
- Ο Στόχος 2.3 σχετικά επιτεύχθηκε καθώς έγινε δημοσιοποίηση των περιγραμμάτων των ΘΕ και των βιογραφικών των συντελεστών.
- Ο στόχος 3.1 Διασύνδεση με την αγορά εργασίας επιτεύχθηκε καθώς διερευνήθηκε η διασύνδεση με 2 βασικούς επαγγελματικούς φορείς τον Ιατρικό Σύλλογο και την ένωση νοσηλευτών.
- Ο στόχος 3.2 Ενίσχυση της κινητικότητας φοιτητών και διδακτικού προσωπικού μέσω του Erasmus δεν επιτεύχθηκε λόγω του σχετικά νέου χρόνου του ΠΜΣ καθώς επίσης ότι πολλοί φοιτητές είναι ήδη εργαζόμενοι γεγονός που δυσκολεύει την κινητικότητα και δεν υπάρχει εκδήλωση ενδιαφέροντος για το πρόγραμμα Erasmus+ . Ο στόχος μεταφέρθηκε για το 2023-2024.
- Ο στόχος 4.1 Ανάπτυξη και ενίσχυση των δεξιοτήτων των μελών ΣΕΠ στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση επιτεύχθηκε πλήρως και υπερκάλυψε το στόχο που ήταν 2 διδάσκοντες καθώς 4 διδάσκοντες εκπαιδεύτηκαν.

2. Πώς κρίνετε τη βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Πίνακας 2. Επιτομή στοιχείων του αξιολογούμενου ΠΣ

	2022-2023
Συνολικός αριθμός φοιτητών	122
Σύνολο προσφερόμενων θέσεων	200
Συνολικός αριθμός αιτήσεων	164
Συνολικός αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών	123
Συνολικός αριθμός αποφοίτων	-
Άλλες κατηγορίες*	0
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	4

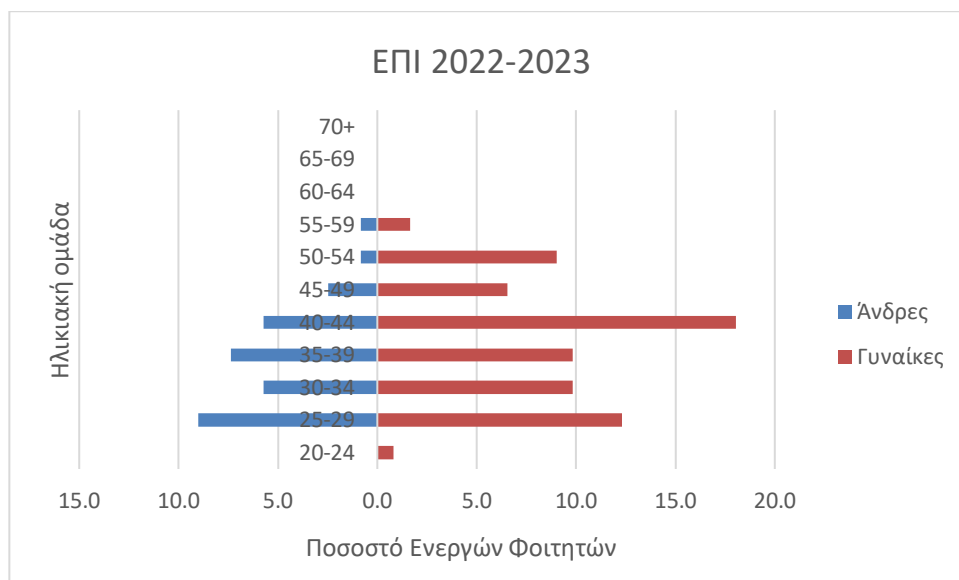
Σύνολο ΘΕ	11
Σύνολο Υποχρεωτικών ΘΕ	11
Σύνολο ΘΕ Επιλογής	0
Μ.Ο. βαθμού πτυχίου	-

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Οι αλλοδαποί φοιτητές αποτελούν μόλις το 3,3% των ενεργών φοιτητών δεδομένου ότι η γλώσσα διδασκαλίας είναι τα Ελληνικά.

Το ποσοστό των προσφερόμενων θέσεων δεν έει καλυφθεί λόγω της σύντομης περιόδου διαφήμισης και γνωστοποίησης του ΠΜΣ . Επίσης το ΠΜΣ ξεκινάει σε 2 εξάμηνα και αυτό δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο τη διαφήμιση.

Τα ποσοστά ενεργών φοιτητών για το ακαδ. έτος 22-23, ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα αποτυπώνονται στο παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 1: Κατανομή ενεργών φοιτητών (%) ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα

Στο ΠΜΣ συμμετέχουν κυρίως εργαζόμενοι στον υγειονομικό τομέα.

Πίνακας 3. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Επιδημιολογία (ΕΠΙ)

	2022-2023	2022-2023 Β	2022-2023 Α
Πτυχιακοί φοιτητές	122	109	72
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	4	3	1

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Πίνακας 4. Εξέλιξη των εισερχομένων φοιτητών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Επιδημιολογία (ΕΠΙ)

	2022-2023	2022-2023 B	2022-2023 A
Σύνολο προσφερόμενων θέσεων	200	100	100
Σύνολο αιτήσεων	164	66	98
Συνολικός αριθμός νεοεισερχόμενων φοιτητών	123	50	73
Άλλες κατηγορίες*	0	0	0
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	4	3	1
Αριθμός αποφοίτων	-	-	-

*κρατούμενοι, ρομά, ΚΕΘΕΑ

Στοιχεία Εξετάσεων -Εγκατάλειψη σπουδών (Drop out)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΜΕΑ, το 2022-23 υπήρχαν 376 εγγραφές φοιτητών σε Θεματικές Ενότητες για τις οποίες το 89,4% συμμετείχε σε τουλάχιστον μια εξέταση και εκ των οποίων το 98,2% ολοκλήρωσε τη Θεματική Ενότητα. Το ποσοστό επιτυχόντων σε σχέση με όλες τις δηλώσεις Θεματικών Ενοτήτων στο ΠΣ αγγίζει το 87,8%.

Το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023 εγκατέλειψαν τις σπουδές τους περίπου το 17% των εγγεγραμμένων, ενώ:

- το 0,8% διαγράφηκε πριν την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους (δεν είχε δηλώσει Θεματική Ενότητα)
- το 33,3% των διαγραφέντων είχαν συμμετάσχει στην εκπαιδευτική διαδικασία (είχαν δώσει έστω μια εργασία).

Πίνακας 5. Εξέλιξη του αριθμού και διάρκειας σπουδών των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Επιδημιολογία (ΕΠΙ)

Έτος Εισαγωγής	Εγγραφές Νεοεισερχόμενοι	Αποφοιτήσαντες διάρκεια σπουδών (σε έτη)							Μη αποφοιτήσαντες (συμπεριλαμβάνονται και οι διακόψαντες)	Διακόψαντες	Ποσοστιαία αναλογία		
		K	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	>K+6			Συνολικό ποσοστό αποφοιτησάντων	Συνολικό ποσοστό μη αποφοιτησάντων (συμπεριλαμβάνονται και οι διακόψαντες)	Συνολικό ποσοστό όσων διέκοψαν
2022-2023	123	0	0	0	0	0	0	0	123	21	0.00%	100.00%	17.07%

Εσωτερική αξιολόγηση από τους φοιτητές και Συντονιστές

Το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023, το Α' εξάμηνο, οι φοιτητές του ΕΠΙ κατά μέσο όρο αξιολόγησαν τους Καθηγητές τους με 3,76, το Εκπαιδευτικό Υλικό που τους παρέχεται με 3,4, την Οργάνωση των Θεματικών τους Ενοτήτων με 3,47, την Οργάνωση των Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων με 3,52 και τις Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες με 3,79. Στην αξιολόγηση είχαν δικαίωμα συμμετοχής 142 φοιτητές/τριες και συμμετείχαν σε αυτή 58 (ποσοστό συμμετοχής 41%).

Αντίστοιχα, το Β' εξάμηνο, οι φοιτητές του ΕΠΙ κατά μέσο όρο αξιολόγησαν τους Καθηγητές τους με 4,4, το Εκπαιδευτικό Υλικό που τους παρέχεται με 4,04, την Οργάνωση των Θεματικών τους Ενοτήτων με 4,06, την Οργάνωση των Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων με 4,18 και τις Διοικητικές/Τεχνικές Υπηρεσίες με 3,97. Στην αξιολόγηση είχαν δικαίωμα συμμετοχής 223 φοιτητές/τριες και συμμετείχαν σε αυτή 100 (ποσοστό συμμετοχής 45%). Ο μέσος όρος της

αξιολόγησης των Συντονιστών προς τους αντίστοιχους Καθηγητές των ΘΕ ήταν 4,38.

Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών

Πίνακας 6. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Επιδημιολογία (ΕΠΙ)

Θεματική Ενότητα	Συντονιστής	Αριθμός ΟΣΣ/ Εργαστηρίων	Αριθμός Εργασιών	Εκπαιδευτικό Υλικό	Αριθμός Τμημάτων	Αριθμός Διδασκόντων	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων	Χρήση ΤΠΕ
Εισαγωγή στην Επιδημιολογία - ΕΠΙ50-A	ΒΑΝΤΑΡΑΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	3	3	1	3	3	Ναι	Ναι	Ναι
Εισαγωγή στην Επιδημιολογία - ΕΠΙ50-B	ΒΑΝΤΑΡΑΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	3	3	1	3	3	Ναι	Ναι	Ναι
Στατιστικές μέθοδοι στην Επιδημιολογία - ΕΠΙ51-A	ΛΕΟΤΣΙΝΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛ	3	3	1	2	2	Ναι	Ναι	Ναι
Στατιστικές μέθοδοι στην Επιδημιολογία - ΕΠΙ51-B	ΛΕΟΤΣΙΝΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛ	3	3	1	3	3	Ναι	Ναι	Ναι
Επιδημιολογία μεταδοτικών και μη μεταδοτικών νοσημάτων - ΕΠΙ52-A	ΝΤΖΑΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	3	3	1	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Επιδημιολογία μεταδοτικών και μη μεταδοτικών νοσημάτων - ΕΠΙ52-B	ΝΤΖΑΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	3	3	1	3	3	Ναι	Ναι	Ναι
Παγκόσμια Υγεία, Προαγωγή Υγείας και Βιοηθική - ΕΠΙ60-A	ΒΑΝΤΑΡΑΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	3	3				Ναι	Ναι	Ναι
Παγκόσμια Υγεία, Προαγωγή Υγείας και Βιοηθική - ΕΠΙ60-B	ΒΑΝΤΑΡΑΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	3	3	1	3	3	Ναι	Ναι	Ναι
Κλινική επιδημιολογία - ΕΠΙ61-A	ΑΚΙΝΟΣΟΓΛΟΥ ΚΑΡΟΛΙΝΑ	3	3				Ναι	Ναι	Ναι
Κλινική επιδημιολογία - ΕΠΙ61-B	ΑΚΙΝΟΣΟΓΛΟΥ ΚΑΡΟΛΙΝΑ	3	3	1	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Επιδημιολογία και -Ομική - ΕΠΙ62-A	ΝΤΖΑΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	3	3				Ναι	Ναι	Ναι
Επιδημιολογία και -Ομική - ΕΠΙ62-B	ΝΤΖΑΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	3	3	1	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Περιβαλλοντική Επιδημιολογία - ΕΠΙ63-A	ΛΕΟΤΣΙΝΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛ	3	3				Ναι	Ναι	Ναι
Περιβαλλοντική Επιδημιολογία - ΕΠΙ63-B	ΛΕΟΤΣΙΝΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛ	3	3	4	1	1	Ναι	Ναι	Ναι

Εκτίμηση επικινδυνότητας στη Δημόσια Υγεία - ΕΠΙ64-A	ΛΕΟΤΣΙΝΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛ	3	3				Ναι	Ναι	Ναι
Εκτίμηση επικινδυνότητας στη Δημόσια Υγεία - ΕΠΙ64-B	ΛΕΟΤΣΙΝΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛ	3	3	1	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Κοινωνική Επιδημιολογία - ΕΠΙ65-A	ΦΟΥΣΚΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	3	3				Ναι	Ναι	Ναι
Κοινωνική Επιδημιολογία - ΕΠΙ65-B	ΦΟΥΣΚΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	3	3	1	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Επιδημιολογία της Διατροφής - ΕΠΙ66-A	ΜΑΓΡΙΠΛΗ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ	3	3				Ναι	Ναι	Ναι
Επιδημιολογία της Διατροφής - ΕΠΙ66-B	ΜΑΓΡΙΠΛΗ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ	3	3	1	1	1	Ναι	Ναι	Ναι
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - ΕΠΙΔΕ-A							Ναι	Ναι	Ναι
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - ΕΠΙΔΕ-B							Ναι	Ναι	Ναι

Εξεταστικό σύστημα

Πίνακας 7. Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Επιδημιολογία (ΕΠΙ)

Θεματική Ενότητα	Αριθμός Εγγεγραμμένων Φοιτητών	Αριθμός Συμμετεχόντων Φοιτητών στις Εξετάσεις	Αριθμός Επιτυχόντων Φοιτητών	Αριθμός Φοιτητών που αξιολόγησαν	Αριθμός Φοιτητών με δυνατότητα αξιολόγησης	Ποσοστό Επιτυχίας στις εξετάσεις
Εισαγωγή στην Επιδημιολογία - ΕΠΙ50-A	72	60	59	29	72	98,33%
Εισαγωγή στην Επιδημιολογία - ΕΠΙ50-B	53	39	36	17	43	92,31%
Στατιστικές μέθοδοι στην Επιδημιολογία - ΕΠΙ51-A	45	38	38	20	45	100%
Στατιστικές μέθοδοι στην Επιδημιολογία - ΕΠΙ51-B	51	46	45	24	50	97,83%
Επιδημιολογία μεταδοτικών και μη μεταδοτικών νοσημάτων - ΕΠΙ52-A	25	23	23	9	25	100%
Επιδημιολογία μεταδοτικών και μη μεταδοτικών νοσημάτων - ΕΠΙ52-B	51	48	48	26	48	100%
Παγκόσμια Υγεία, Προαγωγή Υγείας και Βιοηθική - ΕΠΙ60-A						
Παγκόσμια Υγεία, Προαγωγή Υγείας και Βιοηθική - ΕΠΙ60-B	37	37	37	14	37	100%
Κλινική επιδημιολογία - ΕΠΙ61-A						
Κλινική επιδημιολογία - ΕΠΙ61-B	18	18	17	5	18	94,44%
Επιδημιολογία και -Ομική - ΕΠΙ62-A						
Επιδημιολογία και -Ομική - ΕΠΙ62-B	12	12	12	2	12	100%
Περιβαλλοντική Επιδημιολογία - ΕΠΙ63-A						
Περιβαλλοντική Επιδημιολογία - ΕΠΙ63-B	3	3	3	2	3	100%

Εκτίμηση επικινδυνότητας στη Δημόσια Υγεία - ΕΠΙ64-A						
Εκτίμηση επικινδυνότητας στη Δημόσια Υγεία - ΕΠΙ64-B	2	2	2	1	2	100%
Κοινωνική Επιδημιολογία - ΕΠΙ65-A						
Κοινωνική Επιδημιολογία - ΕΠΙ65-B	5	5	5	5	5	100%
Επιδημιολογία της Διατροφής - ΕΠΙ66-A						
Επιδημιολογία της Διατροφής - ΕΠΙ66-B	5	5	5	4	5	100%
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - ΕΠΙΔΕ-A						
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία - ΕΠΙΔΕ-B						

3. Συμπεράσματα

Θετικά στοιχεία του ΠΣ όπως προκύπτουν από την αξιολόγηση του ΠΣ

Τα κυριότερα θετικά σημεία του ΠΜΣ ΕΠΙ είναι:

- ✚ Η απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης με δυνατότητα επιλογής στην κατεύθυνση της ειδίκευσης, η οποία αναγράφεται στον τίτλο. Ειδικότερα, ο τίτλος του ΜΔΕ είναι «Μεταπτυχιακές Σπουδές στην Επιδημιολογία με Ειδίκευση σε μια από τις 3 ειδικότητες ανάλογα με την κατεύθυνση που λαμβάνει ο υποψήφιος.
- ✚ Η πλήρης και επιτυχής παροχή θεωρητικών γνώσεων αλλά και αναγκαίων μεθοδολογιών και εφαρμογών διάφορων κλάδων της επιδημιολογίας με μελέτες περίπτωσης, όπως αυτά καλύπτονται από τα γνωστικά αντικείμενα των επιμέρους Θ.Ε. του ΠΣ, δίνοντας δυνατότητα για περαιτέρω σπουδές σε πιο εξειδικευμένο αντικείμενο είτε σε διδακτορικές σπουδές είτε σε καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση.
- ✚ Έχει σημαντικό αντίκτυπο, καθώς έχει υψηλό επίπεδο σπουδών και συγχρόνως καλλιεργεί στους φοιτητές του κουλτούρα μάθησης και επιστημονικής έρευνας. Υψηλό επίπεδο ικανοποίησης από τους φοιτητές καταγράφεται στην ετήσια εσωτερική αξιολόγηση των ΘΕ του ΠΣ, αν και οι φοιτητές έρχονται για πρώτη φορά σε επαφή με το αντικείμενο της Επιδημιολογίας.
- ✚ Έχει πολύ μικρό drop-out rate (περίπου 17%). Δεν είχαν ολοκληρωθεί οι σπουδές των φοιτητών.
- ✚ Η ολοκλήρωση του ΜΠΣ ΕΠΙ ισχυροποιεί το βιογραφικό των αποφοίτων και διευρύνει τις επαγγελματικές τους προοπτικές στο γνωστικό αντικείμενο της Επιδημιολογίας.
- ✚ Επιτρέπει την πρόσβαση στην εξ αποστάσεως βιβλιοθήκη του ΕΑΠ και αξιοποιεί το αξιόλογο πλήθος των επιστημονικών συλλογών και εργαλείων της.
- ✚ Εφαρμόζει περιεκτικό και αποδοτικό σύστημα αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του εκπαιδευτικού υλικού, έχοντας ενσωματώσει απόλυτα την αξιολόγηση στη λειτουργία αλλά και στην κουλτούρα του ΠΣ.
- ✚ Επενδύει συστηματικά στην ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς τα μαθήματα παρέχουν γνωστικές δεξιότητες και υψηλή κατάρτιση στους φοιτητές. Στο πρόγραμμα μέσα από το θεσμό των μελών ΣΕΠ, συνεργάζονται καταξιωμένα μέλη ΔΕΠ από πολλά ελληνικά ΑΕΙ καθώς και διακεκριμένοι ερευνητές από Ερευνητικά Ιδρύματα της χώρας.
- ✚ Εφαρμόζει πρότυπες μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, πολλαπλές και καινοτόμες εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση των δεξιοτήτων των φοιτητών, σύμφωνα με τις αρχές της Ανώτατης Εκπαίδευσης.
- ✚ Εφαρμόζει ισχυρή φοιτητοκεντρική προσέγγιση, με πολλαπλή και ευέλικτη μαθησιακή υποστήριξη, σεβασμό στη διαφορετικότητα και στις ανάγκες των φοιτητών, παρακολούθηση και αξιολόγηση των διδακτικών μεθόδων και διαχείριση φοιτητικών παραπόνων.

Ευρήματα / αδυναμίες / κίνδυνοι όπως προκύπτουν από την αξιολόγηση του ΠΣ

Οι κυριότερες αδυναμίες του ΠΜΣ ΕΠΙ σχετίζονται με τις ιδιαιτερότητες της λειτουργίας του ΕΑΠ, σε ό,τι επηρεάζουν το ΠΣ ΕΠΙ. Αυτές είναι:

- ✚ Κάποιες διαδικασίες, όπως τροποποιήσεις και επικαιροποιήσεις του διδακτικού υλικού,

καθυστερούν στην υλοποίηση.

- ✚ Οι διαδικασίες προμήθειας και έγκαιρης παράδοσης του διδακτικού υλικού (βιβλίων/ αδειών χρήσης εκπαιδευτικών λογισμικών) συχνά καθυστερούν, καθώς συντονίζονται κεντρικά, από τις υπηρεσίες προμηθειών του ΕΑΠ.
- ✚ Το διδακτικό υλικό σε κάποιες ΘΕ δεν είναι κατάλληλο για εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ενώ το απαιτητικό περιεχόμενο κάνει δύσκολη την πρόσβαση στη γνώση. Υπάρχει σχετικά μικρή ποικιλία διδακτικού υλικού στα ελληνικά.
- ✚ Καθώς μέχρι σήμερα δεν είχε εφαρμοστεί μία συστηματική και οργανωμένη διασύνδεση του ΕΑΠ με τους αποφοίτους, δεν είναι δυνατή η ανατροφοδότηση του ΜΠΣ ΕΠΙ (αν και είναι σχετικά νωρίς καθώς το ΠΜΣ ΕΠΙ λειτουργεί για μόλις 2 έτη) σε ότι αφορά στον ουσιαστικό ρόλο που είχαν οι σπουδές των αποφοίτων στην προσωπική τους, επαγγελματική τους ή και επιστημονική τους εξέλιξη. Ορισμένες ενέργειες προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της επικοινωνίας με τους αποφοίτους έχουν γίνει σε περιπτωσιακή βάση, από τους συντονιστές των ΘΕ του ΠΣ. Αναμένεται πως η στελέχωση του Γραφείου Διασύνδεσης, θα δώσει την ευκαιρία στο ΠΣ ΕΠΙ να συντηρήσει και να συσφίξει τις σχέσεις του με τους αποφοίτους του.

Προτάσεις βελτίωσης του ΠΣ

Προτάσεις προς δράση για την άρση των αρνητικών, με την απαραίτητη συνδρομή της ΣΘΕΤ και της ΔΕ του ΕΑΠ, είναι:

- ✚ Η ανανέωση του διδακτικού υλικού με συγγραφή κατάλληλων οδηγιών μελέτης σε όσα βιβλία του διδακτικού πακέτου κάθε ΘΕ δεν υπάρχουν με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ώστε να διευκολύνεται η μελέτη του περιεχομένου αυτόνομα από τους φοιτητές.
- ✚ Η καλύτερη ενημέρωση των επαγγελματικών συλλόγων για το ΠΜΣ ΕΠΙ.
- ✚ Η ανανέωση του διδακτικού υλικού με συγγραφή εκπαιδευτικού υλικού κατάλληλου για εξ αποστάσεως εκπαίδευση.
- ✚ Η έγκαιρη ανανέωση αδειών χρήσης εκπαιδευτικού λογισμικού αλλά και στατιστικών πακέτων (π.χ SPSS) για τους φοιτητές αλλά και η παροχή δυνατότητας επιλογής λογισμικών ανοικτού κώδικα σε όσες ΘΕ είναι εκπαιδευτικά απαραίτητο ώστε η εκπαιδευτική διαδικασία να μην επηρεάζεται από διοικητικές καθυστερήσεις.
- ✚ Η δημιουργία έντυπου ή ψηφιακού προπαρασκευαστικού υλικού για ομαλοποίηση της εισόδου των νέων φοιτητών με ετερόκλητο υπόβαθρο.
- ✚ Η δημιουργία on line προπαρασκευαστικών διαλέξεων για προωθητική προβολή του ΠΣ.
- ✚ Υποστήριξη των κοινωνικών δράσεων, των δράσεων προβολής και των δράσεων ανάπτυξης συνεργασιών.
- ✚ Ουσιαστική ενεργοποίηση του Γραφείου Διασύνδεσης.
- ✚ Διάθεση πόρων για αναπτυξιακές και ερευνητικές δράσεις.